03/04/2021

Άγιος Ιωσήφ ο Υμνογράφος

/ Βίοι Αγίων

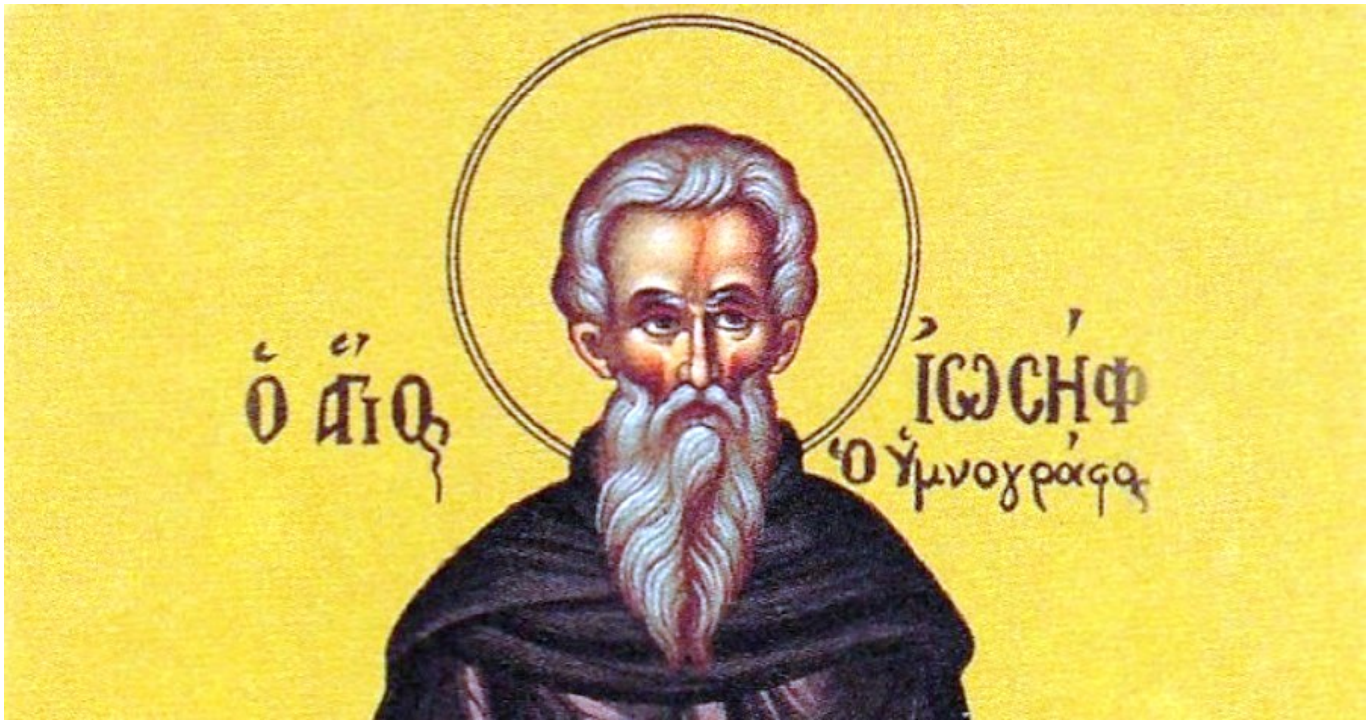

Σήμερα, 3 Απριλίου, η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του Αγίου Νικήτα του ομολογητού, ηγουμένου της Μονής Μηδικίου, του Οσίου Ιωσήφ του υμνογράφου, των Μαρτύρων Βιθυνίου, Γλαύκου, Δίου και Ελπιδοφόρου και του Νεομάρτυρος Παύλου του Ρώσου, του απελεύθερου.

Ο Όσιος Ιωσήφ γεννήθηκε στη Σικελία από ενάρετους γονείς. Μετά το θάνατο του πατέρα του αποσύρθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου εκάρη μοναχός και στη συνέχεια χειροτονήθηκε πρεσβύτερος. Διακρίθηκε για την καλλιγραφία και τη σύνθεση περίφημων εκκλησιαστικών ύμνων.

Αργότερα μετέβη στην Κωνσταντινούπολη και επειδή αντέδρασε στα διατάγματα των εικονομάχων, εκδιώχθηκε στη Ρώμη. Επανήλθε όμως στη Κωνσταντινούπολη και εκοιμήθη σε βαθύ γήρας το 842 μ.Χ.

Το σπουδαίο υμνογραφικό έργο του Οσίου Ιωσήφ συνίσταται σε Κανόνες, που αφθονούν στα χειρόγραφα και τα έντυπα βιβλία. Η συμβολή του στην υμνογραφική ολοκλήρωση της «Οκτωήχου» είναι καθοριστική, γιατί κάλυψε το μεγαλύτερο μέρος της εβδομάδας, πλην της Κυριακής της οποίας τους Κανόνες είχαν συντάξει ο Κοσμάς ο Μελωδός και ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός.

Στα «Μηναία» (12 βιβλία, ένα για τις εορτές κάθε μήνα), ο Όσιος Ιωσήφ είναι ο πλουσιότερα εκπροσωπούμενος υμνογράφος, αφού διατηρούνται σε αυτά 165 Κανόνες του με ομοιόμορφη δομή, που εξυμνούν Αγίους δευτέρας συνήθως εορταστικής τάξεως, δεδομένου ότι οι εξέχουσες εορτές είχαν ενωρίτερα καλυφθεί υμνογραφικά.

Ιδιαίτερα, βέβαια, συγκινεί ο Κανών του Ακαθίστου Ύμνου στον οποίο, ο Ιωσήφ ο Υμνογράφος, ακολουθεί Ειρμούς του Οσίου Ιωάννου του Δαμασκηνού και υμνεί τη Θεοτόκο με ατελείωτη σειρά επιθέτων και εικόνων, όπως «άφλεκτη βάτος», «φωτὸς κατοικητήριον», «τὸ φυλακτήριον πάντων καὶ χαράκωμα, καὶ κραταίωμα, καὶ ἱερὸν καταφύγιον», «εὐρύχωρον σκήνωμα τοῦ Λόγου», «Οὐρανῶν ὑψηλοτέρα, γῆς τὸ θεμέλιον», «νεφέλη ολόφωτη», «ρόδον το αμάραντον», «μήλο εύοσμο», «περιστερά» και πολλά άλλα παρόμοια.

Ας κρατηθούμε αμετακίνητοι στην πίστη μας κι ας ψελλίσουμε στην παράκλησή μας προς την Παναγία μας, μέσα σε αυτή τη ρέουσα περιπέτεια της ανθρωπότητας: Βοήθα Παναγία μας, εσύ που αξιώθηκες από τον Υιό σου και Θεάνθρωπο Λυτρωτή μας ως «τὸ φυλακτήριον πάντων καὶ χαράκωμα, καὶ κραταίωμα, καὶ ἱερὸν καταφύγιον» του ανθρώπου.

Του Επισκόπου Μεσαορίας Γρηγορίου